

DE FIDE ET OPERIBVS

G sciendis vel prohibēdis cōstituere Apostolos exēpla debuisse. Veruntamen de quibusdam minoribus postumus coniectare maiora, Si enim ad baptismū Ioannis venientes publicani prohibiti sunt aliquid amplius exigere, quā quod eis fuerat constitutum, miror si venientibus ad baptismū Christi posset permitti adulterium. Cōmemorauerunt etiam Israhēlitas multa mala & grauiā ppetrasse, & effudisse multum sanguinem Prophetarum, nec tamen ex his factis penitus meruisse deleri, sed ex infidelitate sola, qua in Christū credere noluerunt: nō inuentes quia peccatum eorum nō hoc solum fuit, quia in Christū non crediderunt, verū etiam quia Christum occiderunt: quorum vnum pertinet ad crimen incredulitatis, alterum ad crimen crudelitatis. Illud ergo est cōtra fidem rectam, istud contra bonā vitā. Vtroq; autem vitio caret, qui fidem Christi habet: non sine operibus mortuam, quæ etiam in dæmonibus inuenitur, sed fidem gratiæ, quæ per dilectionem operatur. Hæc est fides de qua dicitur, Regnum cælorum intra vos est. Hanc enim diripiunt, qui vim faciunt credendo, impetrantes spiritum charitatis: vbi est plenitudo legis, sine qua lex in littera reos faciebat etiā p̄uariationis. Non itaq; putandum est ideo dictum, Regnum cælorum vim patitur, & qui vim faciunt, diripiunt illud: quia etiam mali tantummodo credendo & pessime viuendo perueniunt in regnū cælorum: sed quia reatus ille p̄uariationis, quem sola lex, id est litera sine spiritu iubendo faciebat, credendo soluitur, & violentia fidei spiritus sanctus impetratur: per quem diffusa charitate in cordibus nostris, lex non timore pœnæ, sed iustitiæ amore cōpletur. Nequaquam ergo mens incauta fallatur, vt se existimet deum cognouisse, si eum fide mortua, hoc est sine bonis operibus confiteatur more dæmonum: & ideo se iam non dubitet ad vitam æternam esse venturam, quia dominus dicit, Hæc est autem vita æterna, vt cognoscant te vnum verum deū, & quem misisti Iesum Christum. Venire quippe debet etiam illud in mentem, quod scriptum est, In hoc cognoscimus eū, si mandata eius serauerim⁹. Qui dicit, quia cognouit eum, & mandata eius non seruat, mendax est, & in hoc veritas non est. Et ne quisquam existimet mandata eius ad solam fidem pertinere: quanquam dicere hoc nullus est ausus, p̄sertim quia mandata dixit, quæ ne multitudine cogitationes parerent, in illis duobus tota lex pendet & Prophetæ: licet recte dici posset ad solam fidem pertinere dei mandata, si non mortua, sed viuā illa intelligatur fides, quæ per dilectionem operatur: tamē postea Ioannes ipse aperuit quid diceret, cum ait, Hoc est mandatum eius, vt credamus nomini filij eius Iesu Christi, & diligamus inuicem. Hoc itaque prodest in deum recta fide credere, deum colere, deum nosse, vt & bene viuendi ab illo sit nobis auxiliū, & si peccauerimus, ab illo indulgentiam mereamur: non in factis quæ odit securi perseverantes, sed ab eis recedentes, eiq; dicentes, Ego dixi dominem miserere mei, sana animam meam quoniam peccavi tibi: quod non habent cui dicant, qui non in eum credunt: & frustra dicunt, qui cum tam longe ab illo sint, à gratia mediatoris alieni sunt. Hinc illa verba sunt in libro sapientiæ, quæ nescio quomodo intelligit perniciosa securitas, Et si peccauerimus, tui sumus: quoniam scilicet bonum & magnum deum habemus, qui velit atque possit pœnitentium peccata sanare, non qui minime audeat permanentes in malignitate disperdere. Denique cum dixisset, Tui sumus: addidit, scientes potentiam tuam: vtiq; potentiam cui se subtrahere nequeat, aut occultare peccator. Ideoq; secutus adiunxit, Non peccauimus autē, sciētes quoniam tui sumus deputati. Quis enim die

gne cogitans habitationem apud deum in qua omnes K
nes p̄destinatione sunt deputati, qui secundū propositum vocati sunt, non enitetur ita viuere vt tali habitationi cōgruat: Quod ergo & Ioannes dicit, Hæc scripsi vobis vt non peccetis. & si quis peccauerit aduocatum habemus apud patrem Iesum Christum iustū, & ipse est exoratio pro peccatis nostris: non id auit vt cum securitate peccemus, sed vt recedentes à peccato, si quod admissum est, p̄pter illum aduocatum quem non habent infideles minime de indulgentia desperemus. Nec de his igitur verbis Iudicare bis mitior illa conditio promittenda est, sic in deum credere volentibus vt permanent in perditis modis: multo minus de illis vbi Apostolus ait, Qui ficet in sua lege peccauerunt, sine lege peribūt. Qui autem in lege peccauerūt, per legem iudicabuntur: tanquā ris. Cap. hoc loco aliquid distet inter perire & iudicari, cum XXIII. alio verbo hoc idem significatū sit. Solent enim scripturæ iudicium etiam pro æterna damnatione ponere. Sicut in Euangelio dominus loquitur, Veniet Iohan. 5. hora in qua omnes qui sunt in monumentis audient vocem eius: & procedent qui bene fecerunt in resurrectione vitæ: qui autem male egerūt in resurrectione iudicij. Neq; illud distū est, hoc qui crediderūt, illud autem qui non crediderūt: sed hoc illi qui bene egerūt, illud qui male egerūt. Inseparabilis est quippe bona vita à fide, quæ per dilectionem operatur: imò vero ea ipsa est bona vita. Videm⁹ itaq; resurrectionem iudicij dixisse dominū pro resurrectione damnationis æternæ. De omnib⁹ quippe resurrecturis, vbi proculdubio erant etiam ij qui omnino non credunt, neq; enim ipsi non sunt in monumentis, duas partes fecit, alios in resurrectionem vitæ, alios in resurrectione iudicij resurrecturos esse declarās. Quod si dicunt, non ibi intelligendos etiam eos qui omnino non credunt, sed eos qui per ignem salui erunt quia crediderunt, etiam si male vixerunt, vt eorum transitoriam pœnam iudicij nomine significatam arbitretur. Quanquam hoc imprudentissime dicatur, cum omnino dominus omnes resurrecturos, in quibus sine dubio & increduli erunt, in duo diuiserit, vitam & iudicium: ita volens iudicij æternum intelligi quāuis hoc non addiderit sicut & vitam. Neque enim ait in resurrectionem vitæ æternæ, cū aliud vtiq; intelligi noluerit. Videant tamen quid responsum sint vbi ait, Qui autē non credit, iam iudicatus est. Nā hic proculdubio aut iudicij pro pœna æterna positum intelligit, aut per ignem saluos futuros etiā incredulos dicere audebunt: quoniam qui non credit, inquit, iam iudicatus est: hoc est, iā iudicio destinatus: & nō erit quod pro magno beneficio polliceatur creditibus nequiterq; viuētibus, quādo & ij qui nō credunt non erunt per dendis, sed iudicandi. Quod si dicere non audent, non audeant aliquid mitius polliceri eis de quibus dictū est, p̄ legē iudicabuntur: quia constat iudicij etiā pro æterna dānatione solere nominari. Quid q̄ inuenimus nō solum minime mitioris, verū etiā deterioris cōditionis esse illos qui sciētes peccāt. Hi sunt enim maxime qui legē acceperūt. Nam sicut scriptū est, Vbi lex non est, nec p̄uaricationis. Hinc enim est & illud, Concupiscētiam nesciebā nisi lex diceret, Nō concupiscēs, Occasione itaq; accepta peccatū per mandatū operatū est in me omnem concupiscētiam: & alia multa quæ de hac re idē Apostolus dicit. Ab hoc reatu grauiore, liberat gratia spiritus sancti per Iesum Christum dominū nostrum, quæ diffusa charitate in cordibus nostris donat iustitiæ delectationē, qua immoderato concupiscētie superetur. Hinc itaq; confirmatur, nō solum nihil mitius sed grauius aliquid intelligendum, de quibus dictum est, Qui in lege peccauerunt per legem iudicabuntur: quā de illis qui sine lege peccantes sine lege peribunt,

Luc. 17.

Math. 11

Non suffi

cere fide

solum cre

dere. Ca.

XXII.

Iohan. 17.

1. Iohan. 2.

1. Iohan. 3.

Plal. 40.

Sap. 15.

1. Iohan. 2.

Iudicare

bis mitior

illud iudicij

quid signi

ficet in sa

sine lege

ris. Cap.

XXIII.

Roma. 2.

Iohan. 5.

L

Iohan. 3.

M

Roma. 4.

Roma. 7.

Iohan. 3.